

ЩОДО ФОРМУВАННЯ МНОЖИНИ ІНДИКАТОРІВ ДЛЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ІНДЕКСУ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Кизилов Г.І., канд.екон.наук, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

У зв'язку з посиленням конкурентної боротьби між підприємствами, нестачею фінансових ресурсів для підтримання ліквідності їхньої діяльності, необхідністю постійної адаптації до сучасних умов господарювання дедалі більшої актуальності набуває моніторинг фінансово-економічної безпеки підприємств, а багатоаспектний та динамічний характер процесу управління безпекою, обумовлюють актуальність оцінювання і прогнозування її рівня.

Аналіз сучасних підходів до визначення сутності та системи показників для оцінювання її рівня свідчить про неоднотайність поглядів на цю проблему. Проте, більшість науковців сходяться на думці про необхідність інтегральної оцінки рівня економічної безпеки.

Алгоритм конструювання інтегральної оцінки економічної безпеки, запропонований Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України, затвердженою Наказом Міністерства економіки України № 60 від 02.03.2007, на нашу думку, прийнятний також для визначення інтегрального індексу економічної безпеки підприємства.

Оцінка рівня економічної безпеки потребує, перш за все, формування множини індикаторів. Підходи до формування множини індикаторів та визначення їх характеристичних значень для підприємств Методикою не передбачені.

За останні п'ять років дослідженню проблемі формування системи критеріїв та індикаторів для оцінки економічної безпеки присвячено значну кількість праць провідних науковців-сучасників, як: Васильців Т.Г., Геєць В.М., Горячева К. С., Єрмошенко М. М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Ляшенко О.М., Погорелов Ю.С., Ортинський В.Л. та ін. Проте питання множини індикаторів оцінки залишаються дискусійними.

На нашу думку ключові характеристики рівня фінансово-економічної безпеки не можуть проводитися у відриві від показників, які використовуються в плануванні, обліку й аналізі діяльності підприємства.

При формуванні множини показників для інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства актуальними залишаються підходи, засновані на збалансованих системах фінансових і нефінансових показників (ЗСП), які характеризують найбільш істотні аспекти діяльності підприємства, а також відображають ступінь досягнення ним стратегічних цілей.

Побудова множини індикаторів системи фінансово-економічної безпеки підприємства базується на таких принципах та вимогах:

- повноти – введення додаткового індикатора не змінює результат, тобто оцінку рівня фінансово-економічної безпеки підприємства, на відміну від виключення одного індикатора з вибраної множини;

- мінімальності – оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки здійснюється з використанням якнайменшої кількості індикаторів;
- змістовності – кожен індикатор повинен відображати змістовну сторону аспектів оцінювання і забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства;
- вимірності – кожен індикатор повинен мати кількісну міру, яка характеризує ступінь розвитку окремого аспекту системи фінансово-економічної безпеки;
- системності – врахування всіх можливих взаємозв'язків і взаємозалежностей системи фінансово-економічної безпеки підприємства та системи фінансової безпеки держави;
- прийнятності ризику – розроблення і реалізація допустимих заходів щодо недопущення виникнення граничних ситуацій у фінансовій діяльності держави та підприємства.